THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
251-253 QUEEN ST. WEST Telephone Adelaide 3967-4517
Subscription Rates $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.
H. Winberg, Pres. and Gen. Mgr.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, Ont.
January 22nd, 1918

אין דער קענדער ציוניסטישער וועלט

פון הרב יהודא ליב זלאטניק

ועם לא יחרדו

מיר זענען א כארבע פאלק.

מיט אונזער גאנצער פראקטישקייט, זענען מיר נאנץ אפט אזוי קינדיש און אונזער אנבליק אויף דעם לעבען איז אזוי אומבעהאלפען, און אונזערע טענות ווייזען ארויס אזוי פיעל אומערפאהרענהייט, דאס עס ווילט זיך אפט נים גלויבען דאס מיר זענען מאקע אזא אלט פאלק ווי די היסטאריקער זאגען אונז. נאנץ אפט זעהט עס עפעס אויס ווי מיר וואלטען ערשט נעכטען געבוירען געווארען. איהר קאנט א קינד, וואס זוכט אויסריידען און תירוצים נים צו געהן אין חדר? איהר קאנט דאס אינגעל, וואס אויב די מוטער טוט עפעס נים ווי ער וויל, איז ער זיך נוקם און ווייל נים עסען?

אט אזוי פיהרען מיר זיך אויף גאנץ אפט.

אין די לעצטע חדשים הערשט א קריזיס אין ארץ ישראל.

טויזענטער מענשען האבען נים קיין ארבייט.

יעדען חודש פארלאזען הונדערטער, הונדערטער מענשען דאס לאנד.

על פי שכל הישר, האט זיך יעצט באדארפט צו פיהלען א שטארקע אויפלעבונג אין דער ציוניסטישער ארבייט. אין באזונדער יעדער ציוניסט האט באדארפט פיהלען די פאראנט־ווארטליכקייט פון מאמענט, א פיבער האפטע טעטיגקייט האט באדארפט צו הערשען אין דער אידישער נאס. מען האט באדארפט איינזאכלען אלע חובות פון קרן היסוד, מען האט באדארפט צו פארשאפען נייע סומען, מען האט באדארפט פארשטארקען די איינקומפטען פון נאציאנאל פאנד, פארקויפען נייע אקציעס פון דער קאלאניאל באנק, און איבער האט מען אקטיוו זיך באדארפט באשעפטיגען מיט דער פראגע ווי אזוי שאפט מען די נויטיגע קאפיטאלען צו פינאנצירען די ארץ ישראל איינוואנדערונג, אזוי דאס די אלטע איינוואנדערער זאלען נים ברויכען דאס לאנד צו פארלאזען, און נייע זאלען ווייטער קאמען אריינקומען, אזוי האט דאכט זיך באדארפט אויסצוזעהן די לאגע אויב מיר וואלטען געווען א פראק טיש פאלק, א סוף וואס זעהען מיר אין אין אונזער נאס?

אנשטאט וואס די שווערע לאגע זאל מאכען יעדען פיהלען זיין פאראנט־וואר־טליכקייט, האט נאר אן אפאטיע באפאלען דעם עולם, אויב עס איז שלעכט אין ארץ ישראל, ברויך מען שוין אפשר אין נאנצען נים דעם גאנצען ענין?

און פארנאטווארטליכע ציוניסטישע פיהרער אנשטאט זיי זאלען קענען אויס־נוצען דעם קריזיס, און אנווייזען דעם עולם דאס ער מוז פארשטארקען זיין טע־טיגקייט און פארגרעסערען זיינע אנ־שטרענגונגען און קרבנות, מוזען זיי גאר פארקלענערען דעם גאנצען ענין, און זעהן עס צו מאכען פאר קליין געלד.

ווייל דער עולם אונזערער, איז א מאוואיינג־פיקטשור עולם, ער האט ליעב חתונות, שמחה ושאון, אן אויגיווערסיטעט ערעפענונג, א מעשה ווענען חלוצים וואס זענען געשטארבען פון קרחת, אבער וואס האבען באלד דערנאך זיך אויפגעבאפט און געזונגען חתונה. אפילו אונזערע ערנסטע רעדנערס מוזען דעם עולם דערעהלען וועגען חלוצים וואס ארבייטענדיג ביי די קיה אין שטאל האלטען זיי אין איין לע־זען שפיגאזאן און קאנט'ס קריטיק פון ריינעם פארנונפט. אנדערש געהט עס נים מיט אונזער עולם.

דאס אמעריקאנער אידענטום איז ליידער נים איבערגעוואקסען דעם טשארי־טי באנרעף אפילו אין דער ארץ ישראל ארבייט. אין די אלע גרויסע אונטער־נעהמונגען פון ארץ ישראל האט דאס אמעריקאנער אידענטום במעט קיין אנ־טייל נים. אפילו אין דעם רוטשנבערג פראיעקט האט זיך דער אמעריקאנער פא־טריאטיזם נים געקענט אויסלעבען, ווייל דאס אמעריקאנער אידענטום מיינט אן ערך פון פינף און צוואנציג טויזענט דאלאר א חודש. און דאס וואלט נאנץ מעגליך גע־וועזען צו דערגיבען, ווען מיר וואלטען געהאט די געהריגע כוחות פון „קאאפעפ־ריישאן" מצד דעם אלגעמיינעם עולם און באזונדערס מצד די ציוניסטען.

יעדער ברויך צו פארשטעהן דאס גלייכגילטיג קאן מען אין אזא צייט נים ארומגעהן, די כחות ברויכען געשטעלט צו ווערען צום דיענסט פון פאלק און פון דער ארגאניזאציע, איך רוף צו די ציונים־טען פון קענדער גלייך זיך צו פארזאמלען און אנצונעהמען אלע מיטלען אום איינצו־קאלעקטען די 75 טויזענט דאלאר, וואס מיר האבען אין פלעדזשעס. איך וויל האָ־פען דאס אין פארלויף פון היינטיגען חודש זאלען מיר באקומען די מעגליכקייט צו פיהלען מיט א רוהיג הארץ אז קענערער ציוניסטען שטעהען אויף דער וואך, און דאס אין א מאמענט פון נויט קאן ארץ ישראל און די ציוניסטישע ארגאניזאציע זיך פארלאזען אויף זיי.

פאלגענדע ערטער זענען שולדיג געלד דעם קרן היסוד:

טאראנטא, 16 טויזענט דאלאר.
מאנטרעאל, 15 טויזענט.
אטאווא, צעהן טויזענט.
ווינניפעג און ערמאנטאן, פיער טוי־זענט יעדע.
קאלגארי, דריי טויזענט.
רידזשיינא, צוויי טויזענט און פינף הונדערט.
האמילטאן זעקס און צוואנציג הונ־דערט.
פארט ווילאם, צוויי טויזענט.
טימינס אנט. אכצעהן הונ־דערט.
דראמהעלער, דריי הונדערט.
וואנקאווער, צוועלף הונדערט.
וויקטאריא, צוויי הונדערט און פופ־ציג דאלאר.
דאופין הונדערט און פופציג.
בראנדן, זעקס הונדערט און פופציג.
פארטארדש לא פרעדי דריי הונ־דערט און פופציג.

ראבלין, הונדערט און פופציג.
בראנדפארט דריי הונדערט און אכ־ציג דאלאר.
קינגסטאן 4 הונדערט.
קיטשענער 550 דאלאר.
ווינדזאר אנט. טויזענט דאלאר.
הירש קאלאניע, 350 דאלאר.
כאמסאק 575 דאלאר.
מעלוויל, 150 דאלאר.
מוס־דזשאו דריי הונדערט און פופ־ציג דאלאר.
פאסקאטון 6 הונדערט דאלאר, (פאסקאטון קומט א יישר כח, זיי שיקען געלד במעט יעדען חודש).
זאנענפעלד קומט 320 דאלאר.
דאס איבערגיג געלד קומט פון פאר־שיעדענע קליינע קהלות.

נאציאנאל פאנד יובילעאום

די אידישע וועלט פארנעהמט זיך, ווי עס ווייזט אויס אויף א רעכטען אמת, צו „פייערען" אין פארלויף פון דעם קור מענדען חנוכה, דעם פינף און צוואנציגס־טען יובילעאום פון דעם אידישען נאציא־נאל פאנד.

אין אמת'ן ווייס איך נים צו עס איז ווירקליך דא וואס צו פייערען, און צו עס איז אין אמת דא איבער וואס צו מאכען א יום טוב.

איך גלויב אז דער געדאנק וועגען א פינף־און צוואנציג־יעהריגען יובילעאום פון דעם נאציאנאל פאנד ברויך צו שא־פען ביי יעדען ערנסט דענקענדען אידען א „מן ימים־נוראים שטימונג. עס ברויך צו ווערען א צייט פון חשבון הנפש. יעדער ברויך זיך אפצוגעבען א דין וחשבון וועגען איינענע מעשים און וועגען די מעשים פון דעם כלל ישראל.

איך האב מורא דאס אויב מיר וועלען זיך אביסעל פארטראכטען וועלען מיר זיך אנהויבען צו שעהמען פאר זיך אליין, די האנט וועט זיך איינהויבען און קלאפען אין דעם הארצען און די ליפען וועלען זיך שאקלען און מורמלען:

על חטא שחטאנו . . .

פינף און צוואנציג יאהר זענען שוין זייט דער נאציאנאל פאנד איז געגרינדעט געווארען! זייט דער רוף פון: גאולה תתנו לארץ! איז פראקלאמירט געווא־רען איבער דער אידישער נאס, און וואס האבען מיר אויפגעטאן דורך דער נאנצער צייט? וויפיעל געלד האבען מיר ביינע־שטייערט? וויפיעל ערך האבען מיר אויסגעלייזט?

פופציג טויזענט אקטר לאנד, דאס איז אלץ וואס דער כלל ישראל האט אויס־געלייזט דורך פינף און צוואנציג יאהר אין זיין היימלאנד.

דורך פינף און צוואנציג יאהר האט מען געוואמעלט בסך הכל אן ערך פון צעהן מיליאן דאלאר. נים קיין האלבען מיליאן א יאהר.

א מיטעל גרויסע קהלה אין אמעריי־קא גיט אויס אין א יאהר מעהר אויף שו־לען אדער טשאריטי ווי די נאנצע דער־מאהנטע סומע.

אויב מיר זאלען וועלען מאכען א יום טוב פאר אונזערע מעשים טובים אין דער פארגאנגענהייט, וואלט עס קיין גרוי־סער יום טוב נים געקאנט זיין.

מיר וואלטען באדארפט אראפלאזען די איינענע אן זאגען: אשמנו מכל עם, בושנו מכל לשון!

מען ריהמט זיך געוועהנליך מיט די קאלאניעס אין עמק יזרעאל.

אבער דאס איז נים צו פארדראנקען די ברייטע־גיביגקייט פון דעם עולם, נאר דעם שארפען אויג פון אויסשקין, און דעם מסירת נפש פון די חלוצים.

אונזער עולם האט נים ווי געהריג אויפגעגעבאפן דעם נאנצען ענין פון נאר־ציאנאל פאנד, און שוין אפילו געבעטען האט ער זיך נים געשעהמט אפצוקומען מיט פרוטות.

דער נאציאנאל פאנד נעהמט אן מיט דאנק אפילו סענטען, דערפאר איז עס א פאָפולערער פאלקס־פאנד. אבער ווען דער עולם וויל אָפקומען מיט סענטען קענען זיין חוב פאר גאולת הארץ, דאן איז עס א חרפה.

מיר קאנען פייערען דעם פינף און צוואנציגסטען יובילעאום נאר בתנאי, אויב עס וועט זיך־יעצט ארויסווייזען דאס דער עולם הויבט אן צו בענריפען די נאנצע וויכטיגקייט פון דעם פאנד, און דאס כען הויבט אן צו זיין גרויס צו שטעלען די ארבייט אויף א העכערען מאס־שטאב.

די ארבייט דורך חנוכה, ווען דער יובילעאום וועט געפייערט ווערען אין קע־נעדע ברויך דערביבר פארוואנדעלט צו ווערען אין א קאמפיין פאר גרעסערע ביישטייערונגען, איבערהויפט פאר דעם נאלדען בוך. יעדע מעהר־ווינציג פאר־מעגליכע פאמיליע ברויך איהר נאמען צו פארשפייבען אין גאלדענעם בוך. יעדע קהלה, יעדע סאסייטי, יעדע אקנרעגיר־שאן, יעדע ארגאניזאציע ברויך צו פאר־שריבען דעם נאמען אין דעם גאלדענעם בוך.

חנוכה טעג ברויכען אויך אויסגע־נוצט ווערען פאר דער ארבייט פון פאר־שפרייטען באקסעס אין יעדער אידישע חויז.

עס איז שוין צייט, דאס נאך פינף און צוואנציג יאהר זאל נים בלייבען קיין איין אידיש הויז אהן א באקס פון דעם נאציאנאל פאנד.

די חנוכה פייערונג ברויך אויך אויסגע־נעוצט צו ווערען פאר דער נייער ארבייט צו וועלכער מיר נעהמען זיך, נעמליך צו פארשפרייטען דעם נעדאנק, דאס ווער עס איז נאר אומשטאנד זאל זיך אינשרענ־קען פאר א נעוויסע סומע לטובת דעם אידי־שען נאציאנאל פאנד.

עס איז נעווען דער אידישער מנהג, מיטצונעהמען מיט זיך אביסעל ארץ ישראל ערד, ווען מען האט פארלאזען די דאזיגע וועלט. עס ברויך צו ווערען דער נייער מנהג פון דעם מאדערנעם איד אויסצולייזען א נעוויסען שטח ערד אין ארץ ישראל ווען מען פארלאזט די דאזיגע וועלט. דאס קאן לייכט דערגרייכט ווערען ווען דער מנהג פון אינשורענס לטובת דעם נאציאנאל פאנד, ווי אויך דער מנהג פון איבערלאזען געוויסע סומען פאר גאולת הארץ אין די צוואות דאר איינגעפיהרט ווערען בכל תפוצות ישראל.

אלץ איינענטליך וואס מיר ווילען איז, דאס מיר זאלען ענדליך אנהויבען אויף ריכטיג מקיים צו זיין די אלטע שבועה פון אם אשכחך ירושלים.

"נישט פארגעסען ירושלים", דאס איז אלץ וואס מיר ווילען.

די ארבייט פאר דער אויסלייזונג פון ארץ ישראל ברויך אנצונעהמן כסדר, אבער די מוז שטעהן אויף דער געהעריגער הויך פון א נאציאנאל היסטאריישער ארבייט און טאר נים פארלאנגערט ווערען אין א נישטיגע שנארער־פושקע.

אכטעס אויף אליין, אכטענדיג דעם גרויסען אידישען היסטאריישען פאנד, דעם אידישען נאציאנאל פאנד!

דער שקל

מיר פלעגען אין קענדע אמאל האָ־בען רעדזשיסטריישען.

יעדער אויף וואס האט געוואלט זיין רעגיסטרירט, אלס אן ארגאניזירטער ציר־ניסט פלעגט צאהלען א געוויסע סומע א יאהר דערפאר.

עס איז דערביי געווען א שטיקעל חסרון, דאס ער פלעגט באקומען א גע־וועהנליכען רעסיס און נים קיין שקל.

מען איז שפעטער מיער געווארען מאהנען די קליינע סומע פאר רעדזשיס־ריישאן.

עפעס א קליינינקייט! מיר זענען געגאנגען נאך מיליאנען, ווער האט גע־האנט אין זינען האבען רעדזשיסטריישאן געלד?

עס איז אבער געקומען דערצו, דאס מען האט געמוזט אויסנעבען געלד צו מאר־טעלט פאר דעם קרן היסוד און קרן קימת פאר דער געוועהנליכער ארבייט פון דער ארגאניזאציע. יעדער האט דערביבער גע־מוזט אנערקענען אז דאס טאר אזוי ווייי־טער נים אנגעהן. פאר ארגאניזאציאנס ארבייט מוזען מיר האבען ספעציעלע געלד־דער וואס ווערען דערצו בפירוש ביינע־שטייערט. דערביי זענען נאך פארן פיעל אידען וואס ווילען נים גלאט זיין ביי־שטייערער, נאר זיי ווילען טאקי זיין אמת'ע רעדזשיסטריירטע ציוניסטען פון קרן היסוד.

מיר פיהרען דערביבער צוריק איין, „רעדזשיסטריישען" פאר „בוטלעגערס"

(זאם אזא מיידעל ארעסטירט אין דענווער דערצעהלט).

פון א פאכמאן

„בוטלעגינג" אדער פארקויפען אין געהיים שטארקע משקאות איז נים נאר געווארען א גוט פארצוויינטע ביזנעס פאר אזעלכע, וואס זובען צו מאכען געלט אויף א נים לעגאלען אופן, נאר עס זע־נען שוין איינגעפיהרט געווארען גאנצע קאלעדזשעס, וואו מען לערענט חברה ווי אזוי די „ביזנעס" פון בוטלעגינג אנצו־פיהרען, דאס מען זאל נים געכאפט ווע־רען, און אז א קאלעדזש, וואו מען לע־רענט מיידלאך זיין בוטלעגערס עקזיס־טירט, האט מען זיך נים לאנג דערוואוסט דורך א צופאל.

איז דענווער, קאלאראדא, האט די פאליציי מיט א קורצער צייט צוריק ארעסטירט צופעליג, א יונגע 19 יעהריגע מיידעל מארגארעט פיליפס. ארעסטירט האט מען זי, ווען זי איז געפאהרען אין אן אויטאמאביל צוזאמען מיט א מאן, אויף וועמען די פאליציי האט געהאט אן אויג, אז ער פארנעהמט זיך מיט בוטלע־גינג. מען האט ביי דעם מאן קיין זאך נים געפונען, אבער אזוי ווי דאס יונגע מיידעל האט זיך געפונען אין דעם אויטאמאביל, האט מען שוין איהר אויך באזוכט, און צו דער באוואונדערונג און איבעראשונג פון דער פאליציי האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס יונגע מיידעל האט זיך געפונען אין דעם אויטאמאביל, האט מען שוין איהר אויך באזוכט, און צו דער באוואונדערונג און איבעראשונג פון דער פאליציי האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס יונגע מיידעל האט א קאנט אין וועלכען עס האט זיך געפונען א צוועלף פיינטיגער פלאש מיט שנאפס. ווען דאס מיידעל וואלט נים גע־ווען צוזאמען מיט דעם מאן, וואלט קיין נעם נארנים איינגעפאלען, אז זי איז א „בוטלעגער", ווייל זי איז געגאנגען זעהר שעהן אנגעטאן, באזיצט שעהנע מאנירען און די פלאש איז געווען אזוי צוגעפאסט צום קאוט, דאס מען האט בשום איפן קיין זאך נים געקענט פארדעכטיגען. די פלאש וואס מען האבען ביי איהר געפונען איז קענטיג נעמאכט געווארען אויף א ספעציעלען אופן, ווייל די שנאפס אינ־ווענינג האט נים געשאפעט זיך.

ווען די פאליציי האט נעגומען דאס מיידעל אויף א פארהער, האט זי דער־צעהלט א גאנצע געשיכטע פון איהר וועג־רען א שנאפס פארקויפערין, און פון דיר זער געשיכטע האט מען זיך ערשט דער־וואוסט, אז עס איז פאראן א „שולע" וואו מען לערענט מיידלאך ווי אזוי צו טאן „בוטלעגינג ביזנעס".

מארגארעט פיליפס, לויט איהר ער־צעהלונג, איז געווען אין דענווער א טע־לעפאן אפעריימאר. פארשטעהט זיך אז קיין גרויסע גליקען האט זי נים גע־מאכט, ספעציעל נאך, ווען זי האט גע־האט צו העלפען איהר פאמיליע. איינ־מאל האט זי זיך באקאנט מיט א מאן, ער איז געווען זעהר שעהן און האט אויס־געזעהן צו זיין נים ארם. שפעטער, אז זי איז מיט איהם געהערעט באקאנט געווארען, האט זי אויסגעפונען, אז דער מאן איז א בוטלעגער און זי האט אפגע־מאכט ביי זיך אפצוברעכען מיט איהם

א „קאלעדזש" וואו מען לערענט מיידלאך ווערען „בוטלעגערס"

(זאם אזא מיידעל ארעסטירט אין דענווער דערצעהלט).

פון א פאכמאן

איהרע פארבינדונגען. אבער דער מאן מאר האט עס איהר אנגעוויזען וואו דער „קאלעדזש" געפינט זיך און האט מיט־נעגעבען איהר א בריעף מען זאל זי דארט אריינגעהמען.

אין „קאלעדזש", דערצעהלט די ארעסטירטע, האט מען איהר געלערענט ווי אזוי צו דערקענען מען'ע בראנפען פון שנאפס, ווי אזוי צו דערקענען די פארשיעדענע סארטען בראנפען, ווי אזוי צו קענען אונטערשיידען פון אמת'ע „לייבעלס" אויף פלאשען פון נאכגעמאכ־טע „לייבעלס". מען האט איהר אויך געלערענט ווי אזוי זיך צו קלייידען, זי זאל מאכען דעם איינדרוק פון אן אנגע־זעהענע רעספעקטאבעלע פרוי און אזוי ווייטער. דארט האט מען אויך אנגעוויי־זען ווי אויסצובאהאלטען זיך. מען האט דארט געלערענט די מיידלאך צו טראגען שנאפס אין זאפענבענדיגלאך, אין „הענד־בענס", אין די אונטער־קליידער און אזוי ווייטער. איינער א „פראפעסאר", וועלכער מען זיי האבען גערופען „פראפעסאר הארדריקווארד", האט זיי געלערענט ווי אזוי צו מאכען די פלעשלאך זאלען זיך נים גארנלען. ווארום ווי באוואוסט, ווען א פלעשעל איז נים פול, שאקעלט זיך די פליסיגקייט ווען מען געהט, און מען קען דעם „גארנלען" אמאל דערהערען. האט דער פראפעסאר איז אנגעוויזען מיט־לען ווי דאס גארנלען צו פארמיידען, מען האט זיי דארט געלערענט נאך פיעלע פארשיעדענע זאכען. ווען זי איז אהיימ־געקומען האט זי שוין געוואוסט די גאנ־צע „ביזנעס".

אם אזוי האט מען צוליעב דעם פראהיבישאן געזעץ גענומען מיידלאך מאכען פאר בוטלעגערס און געזעץ ברע־כער. מיס פיליפס וועט זיכער קריגען איהר שטראף, אבער וויפיעל מיידלאך וועלען ווערען דערצו בפירוש ביינע־שטייערט. דערביי זענען נאך פארן פיעל אידען וואס ווילען נים גלאט זיין ביי־שטייערער, נאר זיי ווילען טאקי זיין אמת'ע רעדזשיסטריירטע ציוניסטשען.

עס איז שוין צייט, דאס נאך פינף און צוואנציג יאהר זאל נים בלייבען קיין איין אידיש הויז אהן א באקס פון דעם נאציאנאל פאנד.

די חנוכה פייערונג ברויך אויך אויסגע־נעוצט צו ווערען פאר דער נייער ארבייט צו וועלכער מיר נעהמען זיך, נעמליך צו פארשפרייטען דעם נעדאנק, דאס ווער עס איז נאר אומשטאנד זאל זיך אינשרענ־קען פאר א נעוויסע סומע לטובת דעם אידי־שען נאציאנאל פאנד.

עס איז נעווען דער אידישער מנהג, מיטצונעהמען מיט זיך אביסעל ארץ ישראל ערד, ווען מען האט פארלאזען די דאזיגע וועלט. עס ברויך צו ווערען דער נייער מנהג פון דעם מאדערנעם איד אויסצולייזען א נעוויסען שטח ערד אין ארץ ישראל ווען מען פארלאזט די דאזיגע וועלט. דאס קאן לייכט דערגרייכט ווערען ווען דער מנהג פון אינשורענס לטובת דעם נאציאנאל פאנד, ווי אויך דער מנהג פון איבערלאזען געוויסע סומען פאר גאולת הארץ אין די צוואות דאר איינגעפיהרט ווערען בכל תפוצות ישראל.

אלץ איינענטליך וואס מיר ווילען איז, דאס מיר זאלען ענדליך אנהויבען אויף ריכטיג מקיים צו זיין די אלטע שבועה פון אם אשכחך ירושלים.

"נישט פארגעסען ירושלים", דאס איז אלץ וואס מיר ווילען.

די ארבייט פאר דער אויסלייזונג פון ארץ ישראל ברויך אנצונעהמן כסדר, אבער די מוז שטעהן אויף דער געהעריגער הויך פון א נאציאנאל היסטאריישער ארבייט און טאר נים פארלאנגערט ווערען אין א נישטיגע שנארער־פושקע.

אכטעס אויף אליין, אכטענדיג דעם גרויסען אידישען היסטאריישען פאנד, דעם אידישען נאציאנאל פאנד!

דער שקל

מיר פלעגען אין קענדע אמאל האָ־בען רעדזשיסטריישען.

יעדער אויף וואס האט געוואלט זיין רעגיסטרירט, אלס אן ארגאניזירטער ציר־ניסט פלעגט צאהלען א געוויסע סומע א יאהר דערפאר.

עס איז דערביי געווען א שטיקעל חסרון, דאס ער פלעגט באקומען א גע־וועהנליכען רעסיס און נים קיין שקל.

מען איז שפעטער מיער געווארען מאהנען די קליינע סומע פאר רעדזשיס־ריישאן.

עפעס א קליינינקייט! מיר זענען געגאנגען נאך מיליאנען, ווער האט גע־האנט אין זינען האבען רעדזשיסטריישאן געלד?

עס איז אבער געקומען דערצו, דאס מען האט געמוזט אויסנעבען געלד צו מאר־טעלט פאר דעם קרן היסוד און קרן קימת פאר דער געוועהנליכער ארבייט פון דער ארגאניזאציע. יעדער האט דערביבער גע־מוזט אנערקענען אז דאס טאר אזוי ווייי־טער נים אנגעהן. פאר ארגאניזאציאנס ארבייט מוזען מיר האבען ספעציעלע געלד־דער וואס ווערען דערצו בפירוש ביינע־שטייערט. דערביי זענען נאך פארן פיעל אידען וואס ווילען נים גלאט זיין ביי־שטייערער, נאר זיי ווילען טאקי זיין אמת'ע רעדזשיסטריירטע ציוניסטען, שקל צאהלער.

מיר פיהרען דערביבער צוריק איין,

(פארזעצונג אויף פיידזש 5)

„דייעפעפסין" פאר אונפארדייאונג, נעז פארדארבענער מאנעז

אזוי שנעל ווי איהר עסט אויף א מאכלעט אדער צוויי פון "פעיפס דייע־פעפסין" פארשווינדט אויער אויפאר־דייאונג! הארץ־ברענעניש, פלאטולענס, גאזען, הארץ־קלאפעניש, אדער יעדער קראנהייט פון א זייערען מאגען, פיט מיט אנערקענען אז דאס טאר אזוי ווייי־טער נים אנגעהן. פאר ארגאניזאציאנס ארבייט מוזען מיר האבען ספעציעלע געלד־דער וואס ווערען דערצו בפירוש ביינע־שטייערט. דערביי זענען נאך פארן פיעל אידען וואס ווילען נים גלאט זיין ביי־שטייערער, נאר זיי ווילען טאקי זיין אמת'ע רעדזשיסטריירטע ציוניסטען, שקל צאהלער.

מיר פיהרען דערביבער צוריק איין,

„דייעפעפסין" פאר אונפארדייאונג, נעז פארדארבענער מאנעז

50 סענט ביי אלע דילע

איינגקייט צווישען די הילפס טוער

די הילפס ארבייט ביי אונז אין שטאדט ווערט קאנצענטרירט אין עטליכע הענט. ווילכע זארגען דערפאר אז דער יעניגער וואס קומט נאך הילף, זאל געפינען סיי דעם ריכטיגען פלאץ, הייי אויך די געהעריגע אויפ־מערקזאמקייט. די גאנצע טעטיגקייט איז אין די הענט פון געצעהלטע פערזאנען, ווילכע ווידמען זייער צייט פאר דעם צוועק, און זענען אויסען בלויז צו טאן זייער ארבייט אויף זייער באשטימטער לייניע, אין עס מעג דערפאר באגריפט ווערען דער פארזוך צו שאפען פאראייניגונג צווישען די געצעהלטע טוער.

די ביז איצט עקזיסטירענדע אינסטיטוציעס ביי אונז, וועלכע פאר־נעהמען זיך מיט דער ארבייט, זענען זעהר ווייניג, בלויז געצעהלטע און ווען די טוער רעספעקטירען זיך נים, אדער זוכען אפצוגארען איינער דעם אנדערען, ליידען דערווייל די יעניגע, וועלכע ווייסען נים פון פא־ליטיק, נאר קומען צו דער אינסטיטוציע אלס דער הילפס פלאץ וועלכער אין פאר זיי באשטימט. און ווערען נים ריכטיג אינפארמירט.

די אינטיגראציאנס ארבייט, ווי די האספיטאל ארבייט, אבזוואהל עס ווערט געטאן דורך צוויי באזונדערע קערפערשאפטען, הדרך אזוי־דערקע פערזאנען, האט עס אבער א זעהר נאהענטען צוזאמענהאנג איינס מיט דעם אנדערען, ווייל ווען אן אינטיגראנט פון האספי־טאל דאמאלסט קען עס בלויז טאן דער יעניגער, וועלכער ווייסט די לא־גע פון אינטיגראנט. צו דער זעלבער צייט דארף עס איך ווייסען דער פער־זאן וועלכער טוט די האספיטאל ארבייט.

דער זעלבער פאל איז אין דער ארבייט צווישען מושב זקנים, פאלקס פאראיין, צדקה פעדעראציע אין אנדערע, די מוזען מוזען זיך איינ־פארשטעהן, אז די גאנצע שטאדטישע הילפס ארבייט איז אין זייערע הענט, און אז זיי זענען די שליחי־צבור פון דער גאנצער שטאדט.

דערצו קומען נאך א רייע נויטיגע ארבייטען, מיט וועלכע עס איז אונמעגליך צו ווארטען ביז צו א פארזאמלונג, אזוי אז בלויז דער סעק־רעטאר מוז טאן דאס וואס זיין פארבונדענהייט פון דער־פאר איז נויטיג די ארבייט אויף זיין פארבונדענהייט, אין שיין דערפאר איז נויטיג די פארשטענדיגונג פון די טוער, וועלכע זאלען זיך צו ערשט זעלבסט רעספעקטירען, און ממילא דערמיט רעספעקטירען די אינסטיטוציע.

אונזערע איינגעפונדעווטע הילפס־אינסטיטוציעס האבען שוין אויפגעהערט צו קוקען אויף זיך, ווי קאנקורענטען. זיי באגריפען שוין אז זיי דארפען האבען די קאאפעראציע און מיט־חליף איינער פון אנדע־רען, און עס איז יעהר ריכטיג דאס אידישע שפריכוואָרט: „מה שלא יעשה השכל יעשה הזמן". דאס וואס עס טוט נים דער שכל, טוט די צייט.

די פראטיק האט געבראכט דערצו, אז די געצעהלטע טוער זאלען איינזעהן די נויטווענדיגקייט פון הארמאניישער ארבייט, און די פארזאמלונג וועלכע איז לעצטענס איינגעווען פון זיי פאר דעם צוועק, צייגט אז זיי מיינען ערנסט ארבייט פאר זיך, און פארבונדענהייט צו זייער ארגאניזאציע, פון וועלכען עס וועט געזיהן פראפיטירען דער ארמער אין דער קראנקער.

א פריינדליגע פאראייניגונג פון מענשען, וועלכע פארשטעהען זייער אויפגאבע, און זענען גרייט איהר פארצוועצען, איז א פאראייני־גונג וועלכע איז נויטיג צו ווערען.

וואס וועט איבערבלייבען?

א לאנגע צייט האט גענומען פרעמיער פיירגזאן, ביז וואנען ער האט זיך באשלאסען ארויסצוקומען מיט א „נאסער" פלאטפארמע, און די אורזאכע דערפון איז געווען אן אנגיין פשוט'ע. דער יעצטיגער וואהל־קאמף איז נים קיין פארטי־קאמף אין ענגען זין פון וואָרט, ווייל סיי צווישען די ליבעראלען און סיי צווישען די קאנסערוואטיוען, און אפילו צווישען דעם ארבייטער עלעמענט, איז מען ציטיילט צווישען זיך ארום דער פראגע פון „פראהיבישאן". נים נאר איז די קאנסערוואטיווע און פייל" צוטיילט, נאר אויך די פיהרער, ווי דער גרויסע־נער אסאזיאי־דזשענעראל ניקעל און אנדערע. וועלכער עלעמענט פון דער פארטיי זאל צופרידענגעשטעלט ווערען? די פראגע איז געשטאנען פאר'ן פרע־מיער, און נאך פיעלע וואכען פון נאכדענקען איז געקומען דער באשלוס, וועלכער האט אויפגעוואוויגען פאר די „נאסע".

פארשטעהט זיך אז דער באשלוס האט נים געקענט צופריעדענ־שטעלען דעם קאנסערוואטיוען טרוקענעם עלעמענט, און ווי עס ווייזט אויס, האט זיך פרעמיער פיירגזאן אליין אויך דערשראקען, ווייל אין די לעצטע צוויי וואכען האט פרעמיער פיירגזאן ערקלערט פיעלעם, וואס גיט דער זאך גאר אן אנדער אויסטייטשונג. די גאנצע קריטיק געגען דעם א. מ. איז דאך, ווייל דאס גיט בלויז א מעגליכקייט פאר'ן „בוטלעגער" צו קענען עקזיסטירען, איז אבער פרעמיער פיירגזאן לעצטע וואך אין ערקלערהרט, אז דער פארקויף פון ביער ביים גלאז וועט נים ערלויבט ווערען, וואס דאס מיינט א נייע מעגליכקייט פאר די „בוטלע־גער" צו קענען זיך פרוכפערען און מעהרען.

דער ריס אין דער קאנסערוואטיווער פארטיי ארום דער „פראהי־בישאן" פראגע ווייזט אויס צו זיין אזוי טיף, אז פרעמיער פיירגזאן געפינט זיך אין דער לאגע פון „צווישען האמער און די קאזאדלע". און ווייסט אליין נים וועמען צופרידענען צו שטעלען.

אן דערווייל וועט פון פיירגזאן'ס „נאסער" פלאטפארמע מיט, יעדען טאג עפעס מעהר ארויסגענומען אזוי אז די פראגע שטעלט זיך שוין, וואס וועט איבערבלייבען פון דער גאנצער געשיכטע?

* * *

האבענדיג צוריק איינגעפיהרט טויט־שטראף אין איטאליען, קלייבט זיך יעצט מוסאליני צו באגרעניצען דעם אויסיאל פון נעמען, וואס איטאליענישע עלטערען זאלען קענען געבען זייערע קינדער.

באלד און דער נייער רוסישער צאר וועט היילען נאכמאכען דעם עניפטישען פרעה, און ער וועט פארארדנען צו דערטרינקען אלע זכרים.

* * *

קאלאנעל ווערדשוואד מעג זיך זיין גערעכט, אז די באלפור דע־קלעראציע איז געווען א חוב, אבער דער מאדערנער קאפיטאליזם ווייסט אויך פון באנקראטען, מאראטאריזם און אנדערע אנשיקעניישען, וועל־כע מאכען די חובות פאר ווערטלאז.

* * *

אין רוסלאנד שפיעלט מען יעצט אויף אידיש שעקספיער'ס „שיילאק".

שעקספיער איז זיכער נים געווען קיין פראלעטאריישער קינסט־לער, און דאך איז ער דערווייל נאך נים טויט דארטן דארטען.

פון אידישע וועלט

ווינניפעג

נאציאנאל פאנד

דאס נאציאנאל פאנד איז אין ווינניפעג אין א גוטן צוגאנג. אין דער ווינניפעגער אידישער קהלה זענען אין דער לעצטער צייט אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר. אין דער ווינניפעגער אידישער קהלה זענען אין דער לעצטער צייט אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר. אין דער ווינניפעגער אידישער קהלה זענען אין דער לעצטער צייט אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר.

מאנטרעאל

יובילעאום

דאס יובילעאום פון דער מאנטרעאלער אידישער קהלה איז אין אן אויפגעהויבענער שטימונג. אין דער מאנטרעאלער אידישער קהלה איז אין אן אויפגעהויבענער שטימונג. אין דער מאנטרעאלער אידישער קהלה איז אין אן אויפגעהויבענער שטימונג.

אטאווא

יובילעאום

אין אטאווא ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה אין אטאווא ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה אין אטאווא ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה.

ווינניפעג

יובילעאום

אין ווינניפעג איז אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר. אין ווינניפעג איז אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר. אין ווינניפעג איז אויפגעקומען אין אלעמען 1,000 דאלאר.

ווינדזאר

יובילעאום

אין ווינדזאר ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה אין ווינדזאר ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה אין ווינדזאר ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה.

ווינדזאר

יובילעאום

אין ווינדזאר ווערט אויפגעהויבען א גרויסע אגיטאציע פון דער אידישער קהלה אין ווינדזא